

noisis

Σύμβουλοι Ανάπτυξης

Υπεύθυνα Διπλά σας!

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

«Επενδυτικά Σχέδια στο πλαίσιο των δανείων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας»

Αθήνα

Μαιάνδρου 19,
τ.κ. 115 28, Ιλίσια
Τηλ.Κέντρο: 210 7250800
Fax: 210 7250812

e-mail: infoathens@noisis.gr

Θεσσαλονίκη

Κανελλοπούλου 15,
τ.κ. 542 48, Κηφισιά
Τηλ.Κέντρο: 2310 455299
Fax: 2310 434130

e-mail: info@noisis.gr

Δυτ. Μακεδονία

Αθ. Διάκου 38 & Γραβιάς,
τ.κ. 521 00, Καστοριά
Τηλ.Κέντρο: 24670 22906
Fax: 24670 24956

e-mail: infokastoria@noisis.gr

www.noisis.gr

1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Πρόγραμμα	:	Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
Δράση	:	Επενδυτικά Σχέδια στο πλαίσιο των δανείων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
Αρχή Εφαρμογής	:	Υπουργείο Οικονομικών
Περιοχές Εφαρμογής	:	Όλη η Επικράτεια

Τα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) στοχεύουν στη χρηματοδότηση σημαντικών ιδιωτικών επενδύσεων, χρηματοδοτούμενων κατά τουλάχιστον με 50% από τα ίδια κεφάλαια των επενδυτών και δάνεια προερχόμενα από το εγχώριο χρηματοπιστωτικό σύστημα, ή/και Ευρωπαϊκούς Χρηματοπιστωτικούς Θεσμούς (ΕΤΕπ-Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, ΕΤΑΑ-Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης).

Τα δάνεια κατευθύνονται σε επενδυτικά σχέδια που εμπίπτουν σε πέντε κατηγορίες: α) ψηφιακός μετασχηματισμός, β) πράσινη μετάβαση, γ) εξωστρέφεια, δ) ανάπτυξη οικονομιών κλίμακας μέσω συνεργασιών, εξαγορών και συγχωνεύσεων, ε) καινοτομία – έρευνα & ανάπτυξη. και συγχρηματοδοτούν ιδιωτικές επενδύσεις εταιρειών κάθε μεγέθους μαζί με δανειακά κεφάλαια των τραπεζικών ιδρυμάτων που συνεργάζονται με το ΤΑΑ.

Τα δάνεια του ΤΑΑ καλύπτουν κατά μέγιστο βαθμό το 50% του κόστους κάθε επενδυτικού σχεδίου, η ιδιωτική συμμετοχή, όπως την αποδέχεται το τραπεζικό ίδρυμα, τουλάχιστον το 20%, ενώ το τραπεζικό ίδρυμα θα δανειοδοτήσει τουλάχιστον το 30%.

Τα δάνεια του ΤΑΑ δύναται να συνδυάζονται με άλλα καθεστώτα κρατικών ενισχύσεων, εφόσον επιτρέπεται ο εν λόγω συνδυασμός από τα καθεστώτα κρατικών ενισχύσεων και τηρούνται οι κανόνες κρατικών ενισχύσεων περί σώρευσης των ενισχύσεων.

Τα τραπεζικά ιδρύματα αξιολογούν την αξιοπιστία του εκάστοτε επενδυτή και τη βιωσιμότητα της επένδυσης, χωρίς παρέμβαση του κρατικού μηχανισμού, ενώ πιστοποιημένοι ανεξάρτητοι ελεγκτές αξιολογούν την επιλεξιμότητα των επενδύσεων ως προς τις απαιτήσεις και τις κατευθυντήριες γραμμές του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ), καθώς και ελέγχουν τη συμμόρφωση με τους κατά περίπτωση κανόνες κρατικών ενισχύσεων (ΓΑΚ, De Minimis, κλπ).

2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η διαδικασία ελέγχου της επιλεξιμότητας των επενδυτικών σχεδίων στο πλαίσιο χρηματοδότησης τους από τα Δάνεια ΤΑΑ περιλαμβάνει:

- 1) την αξιολόγηση της δυνατότητας δανειοδότησης του επενδυτικού σχεδίου, σύμφωνα με τραπεζικούς όρους, από το πιστωτικό ίδρυμα,
- 2) τον κατ' αρχήν έλεγχο από το πιστωτικό ίδρυμα της επιλεξιμότητας προκειμένου να αποκλείσει αυτά που προδήλως δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας,
- 3) τον έλεγχο από τον αξιολογητή των ακόλουθων για το επενδυτικό σχέδιο:
 - α) τον έλεγχο ύπαρξης επιλέξιμου επενδυτικού σχεδίου,

- β) τον έλεγχο της επιλεξιμότητας του επενδυτικού σχεδίου με την Αρχή μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης (Do No Significant Harm principle - DNSH),
- γ) τον έλεγχο της επιλεξιμότητας του επενδυτικού σχεδίου ως προς τους επενδυτικούς στόχους του δανειακού προγράμματος του ΤΑΑ, καθώς και τον υπολογισμό της ποσόστωσης του δανείου ΤΑΑ επί του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου,
- δ) τον χαρακτηρισμό του επενδυτικού σχεδίου ως προς την παρέμβασή του σε σχέση με την επίτευξη των στόχων για την κλιματική αλλαγή και των περιβαλλοντικών στόχων, καθώς και την παρέμβαση του για τη στήριξη για τη ψηφιακή μετάβαση και τον υπολογισμό της συνεισφοράς του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου στους πράσινους και ψηφιακούς στόχους (Green and Digital Tagged investment budget),
- ε) τον έλεγχο της συμβατότητας του παρεχόμενου επιτοκίου ως προς τις κρατικές ενισχύσεις,
- στ) την κατηγοριοποίηση των δαπανών του επενδυτικού σχεδίου στους (5) άξονες επιλέξιμων δράσεων, όπου αρμόζει, εξασφαλίζοντας ότι η ανωτέρω κατηγοριοποίηση αντανακλάται στους σχετικούς ισολογισμούς,
- ζ) την καταγραφή των δαπανών εξωστρέφειας με βάση τις παρελθούσες οικονομικές καταστάσεις, και
- η) τη λογιστική κατηγοριοποίηση των επενδυτικών δαπανών με βάση τις οικονομικές καταστάσεις σε περίπτωση διενέργειας εκ των υστέρων ελέγχου καθώς και
- θ) την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης, ήτοι της παράλληλης χρηματοδότησης των ίδιων δαπανών από τον μηχανισμό του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και άλλα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι επιλέξιμες επενδύσεις θα καθορίζονται με βάση τον κατάλογο αποκλειόμενων δραστηριοτήτων και τις επιλέξιμες επενδυτικές δαπάνες σύμφωνα με την σχετική Υπουργική Απόφαση που θα εκδοθεί.

Οι αποκλειόμενες δραστηριότητες για χρηματοδότηση μέσω των δανείων του ΤΑΑ είναι:

1. Δραστηριότητες που απαγορεύονται από την κείμενη εθνική νομοθεσία.
2. Δραστηριότητες που περιορίζουν τα ατομικά δικαιώματα και τις ατομικές ελευθερίες ή παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα.
3. Στον τομέα των αμυντικών δραστηριοτήτων, η χρήση, ανάπτυξη ή παραγωγή προϊόντων και τεχνολογιών που απαγορεύονται από το ισχύον διεθνές δίκαιο.
4. Προϊόντα και δραστηριότητες που συνδέονται με τον καπνό (παραγωγή, διανομή, μεταποίηση και εμπόριο).
5. Δραστηριότητες που εξαιρούνται από τη χρηματοδότηση σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του κανονισμού Horizon Europe.
6. Τυχρά παιχνίδια (δραστηριότητες παραγωγής, κατασκευής, διανομής, μεταποίησης, εμπορίου ή λογισμικού).
7. Εμπόριο του σεξ και συναφείς υποδομές, υπηρεσίες και μέσα.
8. Δραστηριότητες που αφορούν ζώντα ζώα για πειραματικούς και επιστημονικούς σκοπούς, εφόσον δεν υπάρχει εγγύηση για τη συμμόρφωση με την σχετική Ευρωπαϊκή Σύμβαση.
9. Δραστηριότητα ανάπτυξης ακινήτων, ωστόσο, οι δραστηριότητες στον τομέα των ακινήτων που

σχετίζονται με τους στόχους του ΤΑΑ και εντάσσονται σε έναν εκ των πέντε πυλώνων του δανειακού προγράμματος του ΤΑΑ, είναι **επιλέξιμες**.

10. Χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες που αποσκοπούν σε εκποίηση περιουσιακών στοιχείων καθώς και δραστηριότητες Τραπεζικών ιδρυμάτων και συνδεδεμένων επιχειρήσεων.
11. Παροπλισμός, λειτουργία, προσαρμογή ή κατασκευή πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής.
12. Δραστηριότητες και περιουσιακά στοιχεία που σχετίζονται με τα ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένης της μεταγενέστερης χρήσης. Εξαιρούνται τα έργα για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και/ή θερμότητας, καθώς και των σχετικών υποδομών μεταφοράς και διανομής, με χρήση φυσικού αερίου.
13. Δραστηριότητες και περιουσιακά στοιχεία στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της ΕΕ (ΣΕΔΕ) για την επίτευξη των προβλεπόμενων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς που ορίζονται στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2021/447 της Επιτροπής. Ισχύουν συγκεκριμένες εξαιρέσεις.
14. Δραστηριότητες και περιουσιακά στοιχεία που σχετίζονται με χώρους υγειονομικής ταφής αποβλήτων, αποτεφρωτήρες και μονάδες μηχανικής βιολογικής επεξεργασίας. Ισχύουν συγκεκριμένες εξαιρέσεις.
15. Δραστηριότητες και περιουσιακά στοιχεία όπου η μακροπρόθεσμη διάθεση αποβλήτων μπορεί να βλάψει το περιβάλλον. Ισχύουν συγκεκριμένες εξαιρέσεις.

4. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Οι επιλέξιμες δαπάνες που δύναται να περιλαμβάνονται στα επενδυτικά σχέδια των δανείων του ΤΑΑ είναι δαπάνες που πραγματοποιούνται εντός της ελληνικής επικράτειας και περιλαμβάνουν:

1. Γήπεδα αγορά, Γήπεδα χρήση (αποσβέσεις/μισθώσεις), Διαμόρφωση γηπέδων
2. Κτήρια αγορά / κατασκευή, Κτήρια χρήση (αποσβέσεις/μισθώσεις)
3. Εξοπλισμός αγορά / κατασκευή, Εξοπλισμός χρήση (αποσβέσεις/μισθώσεις)
4. Οχήματα αγορά, Οχήματα χρήση (αποσβέσεις/μισθώσεις)
5. Άυλα αγορά / κατασκευή, Άυλα χρήση (αποσβέσεις/συνδρομές)
6. Μισθοδοσία συνδεδεμένη με το επενδυτικό σχέδιο (όπως προβλέπεται από τον ΓΑΚ)
7. Μετακινήσεις / εξοδολόγια
8. Υπηρεσίες τρίτων
9. Αναλώσιμα
10. Λειτουργικά (επικοινωνία, ενέργεια, συντήρηση, μισθώματα, έξοδα διοίκησης, ασφάλιση κλπ.)
11. Κόστος κεφαλαίων
12. Κεφάλαιο κίνησης (δαπάνες λειτουργίας, δαπάνες σχετικές με το συναλλακτικό κύκλωμα της επιχείρησης, ΦΠΑ, κλπ.)
13. Δαπάνες προώθησης και επικοινωνίας (Marketing)

Σημειώνεται ότι:

- a. Η αγορά γηπέδου είναι επιλέξιμη εφόσον είναι συνυφασμένη με το επενδυτικό σχέδιο και δεν ξεπερνά το 30% των επιλέξιμων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου.

β. το άθροισμα του κεφαλαίου κίνησης και των δαπανών προώθησης και επικοινωνίας δεν μπορούν να ξεπερνούν το 30% των επιλέξιμων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου.

5. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ

Τα κριτήρια επιλεξιμότητας ανά πυλώνα του δανειακού προγράμματος του ΤΑΑ είναι τα εξής:

1. Πράσινη Μετάβαση

Ύπαρξη προϋπολογισμού επενδύσεων πράσινης μετάβασης στο ΕΣ, οι οποίες συνεισφέρουν στους πράσινους στόχους (green tagging) του ΕΣΑΑ, τουλάχιστον στο 20% του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΣ.

Οι επενδύσεις πράσινης μετάβασης κατηγοριοποιούνται στις παρακάτω κατηγορίες επενδύσεων πράσινης μετάβασης :

- Πράσινες Τεχνολογίες
- Πράσινες Ικανότητες
- Βιοποικιλότητα
- Ενεργειακή Απόδοση
- Ανακαίνιση Κτιρίων
- Κυκλική Οικονομία
- Προώθηση Βιώσιμης Ανάπτυξης
- Δημιουργία Θέσεων Εργασίας
- Διαφύλαξη Ενεργειακής Ασφάλειας

2. Ψηφιακός Μετασχηματισμός

Ύπαρξη προϋπολογισμού επενδύσεων ψηφιακού μετασχηματισμού, οι οποίες συνεισφέρουν στους ψηφιακούς στόχους (digital tagging) του ΕΣΑΑ, τουλάχιστον στο 10% του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΣ.

Οι επενδύσεις ψηφιακού μετασχηματισμού κατηγοριοποιούνται στις παρακάτω κατηγορίες επενδύσεων ψηφιακού μετασχηματισμού :

- Ψηφιοποίηση παρεχόμενων υπηρεσιών
- Ψηφιακές υποδομές και υποδομές δεδομένων
- Συνεργατικούς σχηματισμούς
- Κόμβους ψηφιακής καινοτομίας και ανοικτών ψηφιακών λύσεων
- Ψηφιοποίηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ)

3. Καινοτομία – έρευνα & ανάπτυξη

Κάλυψη επιλεξιμότητας ενός τουλάχιστον δείκτη καινοτομίας – έρευνας & ανάπτυξης και ταυτόχρονα ύπαρξη ελάχιστου προϋπολογισμού επενδύσεων καινοτομίας – έρευνας & ανάπτυξης τουλάχιστον στο 10% του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΣ. Οι δείκτες είναι:

Δείκτες Καινοτομίας:

- Χρηματοδότηση διδακτορικών ερευνητών επιστημών, τεχνολογίας, μηχανικής και

μαθηματικών (STEM) από το ΕΣ

- Ποσοστό των νέων θέσεων εργασίας STEM ως προς το σύνολο των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργεί το ΕΣ
- Επενδυτικό σχέδιο μικρομεσαίας επιχείρησης με το οποίο δημιουργείται νέο προϊόν (όχι νέο brand)
- Επενδυτικό σχέδιο μικρομεσαίας επιχείρησης με το οποίο δημιουργείται νέα υπηρεσία (όχι νέο brand)
- Το επενδυτικό σχέδιο προβλέπει δαπάνες κατοχύρωσης trademark σε μια χώρα του συστήματος MADRID, εφόσον δημιουργεί νέο προϊόν ή νέα υπηρεσία
- Το επενδυτικό σχέδιο προβλέπει δαπάνες κατοχύρωσης design σε μια χώρα του συστήματος HAGUE
- Ποσοστό πωλήσεων στο εξωτερικό προϊόντων από το επενδυτικό σχέδιο στις κατηγορίες ΚΑΔ 21, 26, 27, 28, 29 και 30
- Ποσοστό πωλήσεων στο εξωτερικό υπηρεσιών από το επενδυτικό σχέδιο στις κατηγορίες ΚΑΔ 58.2, 62, 63, 71.2 και 72

Δείκτες Έρευνας & Ανάπτυξης:

- Το αντικείμενο της έρευνας θα πρέπει να σχετίζεται με τις θεματικές ενότητες του Horizon Europe
- Το αντικείμενο της έρευνας θα πρέπει να σχετίζεται με τις θεματικές ενότητες της στρατηγικής ευφυούς εξειδίκευσης της Ελλάδας (RIS3)
- Το επενδυτικό σχέδιο προβλέπει τη διεξαγωγή συστηματικής βιομηχανικής έρευνας ή / και πειραματικής ανάπτυξης.
- Το επενδυτικό σχέδιο προβλέπει τη διεξαγωγή της έρευνας από έμπειρη ερευνητική ομάδα με πολυετή εμπειρία στο αντικείμενο του επενδυτικού σχεδίου.
- Το αντικείμενο της έρευνας στοχεύει στην δημιουργία νέων προϊόντων / υπηρεσιών ή τη σημαντική βελτίωση υφιστάμενων προϊόντων / υπηρεσιών.
- Το αντικείμενο της έρευνας στοχεύει στη δημιουργία νέων ή στη σημαντική βελτίωση υφιστάμενων μεθόδων παραγωγής, διάθεσης και εφαρμογής των προϊόντων / υπηρεσιών.
- Ο επενδυτής ή / και οι κύριοι ερευνητές της ερευνητικής ομάδας έχουν συμμετάσχει σε ερευνητικά προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από το Ελληνικό δημόσιο ή την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή από άλλη χώρα του ΟΟΣΑ κατά την πενταετία πριν την αίτηση δανειοδότησης.
- Ο επενδυτής έχει λάβει βεβαιώσεις δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας από την ΓΓΕΚ (πρώην ΓΓΕΤ), κατά την πενταετία πριν την αίτηση δανειοδότησης, στις οποίες περιλαμβάνονται δαπάνες των κυρίων ερευνητών της ερευνητικής ομάδας.
- Το επενδυτικό σχέδιο προβλέπει δαπάνες κατοχύρωσης ευρεσιτεχνίας σε μια χώρα του συστήματος PCT

4. Ανάπτυξη οικονομιών κλίμακας μέσω συνεργασιών, εξαγορών και συγχωνεύσεων

Το ΕΣ αξιολογείται ως προς τις επενδύσεις ανάπτυξης οικονομιών κλίμακας μέσω συνεργασιών, εξαγορών και συγχωνεύσεων μεταξύ μη-συνδεδεμένων εταιριών, βάσει των παρακάτω δεικτών.

ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΤΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
AOK1	<p>Υπαρξη υφιστάμενης συνεργασίας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το ΕΣ περιλαμβάνει δέσμευση του επενδυτή ότι θα συνεχίσει να μετέχει σε υφιστάμενο συνεργατικό σχηματισμό μεταξύ μη-συνδεδεμένων επιχειρήσεων, τουλάχιστον κατά την επόμενη πενταετία. • Ο μέσος συνολικός κύκλος εργασιών των νομικών προσώπων που μετέχουν στην συνεργασία κατά τα τρία (3) προηγούμενα έτη, είναι μεγαλύτερος τουλάχιστον κατά 50% του κύκλου εργασιών του νομικού προσώπου με τον μεγαλύτερο μέσο κύκλο εργασιών μεταξύ των νομικών προσώπων που μετέχουν στην συνεργασία κατά την ίδια περίοδο. • Τουλάχιστον το 20% των δαπανών του ΕΣ αφορά την άμεση επίτευξη των στόχων των νέων συνεργασιών.
AOK2	<p>Υπαρξη νέας συνεργασίας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το ΕΣ περιλαμβάνει δέσμευση του επενδυτή ότι θα συμμετέχει σε νέο συνεργατικό σχηματισμό μεταξύ μη-συνδεδεμένων επιχειρήσεων, τουλάχιστον κατά την επόμενη πενταετία. • Ο μέσος συνολικός κύκλος εργασιών των νομικών προσώπων που μετέχουν στην συνεργασία κατά τα τρία (3) προηγούμενα έτη, είναι μεγαλύτερος τουλάχιστον κατά 50% του κύκλου εργασιών του νομικού προσώπου με τον μεγαλύτερο μέσο κύκλο εργασιών μεταξύ των νομικών προσώπων που μετέχουν στην συνεργασία κατά την ίδια περίοδο. • Τουλάχιστον το 20% των δαπανών του ΕΣ αφορά την άμεση επίτευξη των στόχων των νέων συνεργασιών.
AOK3	<p>Δημιουργία νέου σχήματος που προκύπτει από εξαγορά / συγχώνευση.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το ΕΣ περιλαμβάνει νέο σχήμα, το οποίο προκύπτει από εξαγορά ή συγχώνευση η οποία ολοκληρώθηκε κατόπιν της δημοσίευσης της Υπουργικής Απόφασης. • Ο μέσος συνολικός κύκλος εργασιών των νομικών προσώπων που μετέχουν στην συγχώνευση ή εξαγορά κατά τα τρία (3) προηγούμενα έτη είναι μεγαλύτερος κατά τουλάχιστον 50% του κύκλου εργασιών του νομικού προσώπου με το μεγαλύτερο μέσο κύκλο εργασιών μεταξύ των νομικών προσώπων που μετέχουν στην εξαγορά ή συγχώνευση κατά την ίδια περίοδο.

5. Εξωστρέφεια

Η επιλεξιμότητα των ΕΣ καθορίζονται ανεξάρτητα του προϋπολογισμού του ΕΣ, με την κάλυψη ενός από τους παρακάτω δείκτες:

ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΤΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
ΕΞ1	Υπαρξη μέσου όρου υφιστάμενης εξαγωγικής δραστηριότητας επενδυτή τουλάχιστον στο 15% του κύκλου εργασιών του. Εξετάζονται τα οικονομικά στοιχεία τριετίας του επενδυτή, εναλλακτικά οι εμπορικές συναλλαγές εξωτερικού του επενδυτή μέσω του χρηματοπιστωτικού συστήματος (εμβάσματα / πιστωτικές κάρτες εξωτερικού).
ΕΞ2	Υπαρξη προϋπολογισμού εξαγωγών του ΕΣ τουλάχιστον στο 15% των προβλεπόμενων συνολικών εσόδων του ΕΣ (μελέτη βιωσιμότητας)
ΕΞ3	Υπαρξη ΕΣ τουριστικών επενδύσεων σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων καθώς και συγκροτημάτων τουριστικών κατοικιών (τουλάχιστον 5 ανεξάρτητων τουριστικών κατοικιών)

6. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΥΨΟΣ ΔΑΝΕΙΟΥ ΤΑΑ

Το ύψος της χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου από το δάνειο του ΤΑΑ υπολογίζεται σύμφωνα με την ύπαρξη προϋπολογισμού επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών στους 5 πυλώνες του δανειακού προγράμματος του ΤΑΑ καθώς και την κάλυψη συγκεκριμένων κριτηρίων ανά πυλώνα, σύμφωνα με την σχετική Υπουργική Απόφαση).

A – Επενδυτικά σχέδια πράσινης μετάβασης			
Υπαρξη προϋπολογισμού επενδύσεων πράσινης μετάβασης, οι οποίες συνεισφέρουν στους πράσινους στόχους (green tagging) του ΕΣΑΑ, τουλάχιστον στο 20% του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου			
Ελάχιστος προϋπολογισμός επενδύσεων πράσινης μετάβασης, οι οποίες συνεισφέρουν στους πράσινους στόχους (green tagging) του ΕΣΑΑ, ως ποσοστό του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου	20%	40%	50%
Αντίστοιχη ποσόστωση δανείου TAA επί του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου	30%	40%	50%
B - Επενδυτικά σχέδια ψηφιακού μετασχηματισμού			
Υπαρξη προϋπολογισμού επενδύσεων ψηφιακού μετασχηματισμού, οι οποίες συνεισφέρουν στους ψηφιακούς στόχους (digital tagging) του ΕΣΑΑ, τουλάχιστον στο 10% του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου			
Ελάχιστος προϋπολογισμός επενδύσεων ψηφιακού μετασχηματισμού, οι οποίες συνεισφέρουν στους ψηφιακούς στόχους (digital tagging) του ΕΣΑΑ, ως ποσοστό του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου	10%	20%	40%
Αντίστοιχη ποσόστωση δανείου TAA επί του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου	30%	40%	50%
Γ - Επενδυτικά σχέδια καινοτομίας – έρευνας & ανάπτυξης			
Κάλυψη επιλεξιμότητας ενός τουλάχιστον δείκτη καινοτομίας – έρευνας & ανάπτυξης και ταυτόχρονα ύπαρξη ελάχιστου προϋπολογισμού επενδύσεων καινοτομίας – έρευνας & ανάπτυξης τουλάχιστον στο 20% του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου			
Ελάχιστος προϋπολογισμός επενδύσεων καινοτομίας – έρευνας & ανάπτυξης ως ποσοστό του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου	10%	20%	40%
Αντίστοιχη ποσόστωση δανείου TAA επί του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου	30%	40%	50%
Δ – Επενδυτικά σχέδια ανάπτυξης οικονομικών κλίμακας μέσω συνεργασιών, εξαγορών και συγχωνεύσεων			
Υπαρξη υφιστάμενης ή νέας συνεργασίας, είτε δημιουργία νέου σχήματος που προκύπτει από εξαγορά / συγχώνευση.	Υφιστάμενες συνεργασίες	Νέες συνεργασίες και εξαγορές /συγχωνεύσεις	
Αντίστοιχη ποσόστωση δανείου TAA επί του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου	30%	40%	
E – Επενδυτικά σχέδια εξωστρέφειας			
Υπαρξη εναλλακτικά: 1. Μέσου όρου υφιστάμενης εξαγωγικής δραστηριότητας επενδυτή τουλάχιστον στο 15% του κύκλου εργασιών (οικονομικά στοιχεία προηγούμενης τριετίας) 2. Ελάχιστου προϋπολογισμού εξαγωγών του επενδυτικού σχεδίου τουλάχιστον στο 15% των προβλεπόμενων συνολικών εσόδων του επενδυτικού σχεδίου (μελέτη βιωσιμότητας)			
Εναλλακτικά: 1. Ελάχιστος μέσος όρος υφιστάμενης εξαγωγικής δραστηριότητας επενδυτή ως ποσοστό του κύκλου εργασιών ((οικονομικά στοιχεία τριετίας) 2. Ελάχιστος προϋπολογισμός εξαγωγών επενδυτικού σχεδίου ως ποσοστό των προβλεπόμενων συνολικών εσόδων του επενδυτικού σχεδίου (μελέτη βιωσιμότητας)	15%	30%	45%
Αντίστοιχη ποσόστωση δανείου TAA επί του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου	30%	40%	50%
Ειδικά για τις περιπτώσεις τουριστικών επενδύσεων σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων και συγκροτημάτων τουριστικών κατοικιών, η ποσόστωση δανείου TAA επί του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου ανέρχεται αυτοτελώς στο 40%, ανεξαρτήτως οικονομικών στοιχείων του επενδυτή ή προβλέψεων εσόδων του επενδυτικού σχεδίου.			
Στον πυλώνα αυτό περιλαμβάνονται και οι επενδύσεις στον τομέα του τουρισμού, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων τουριστικών καταλυμάτων, σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων και συγκροτημάτων			

τουριστικών κατοικιών και η ποσόστωση δανείου ΤΑΑ επί του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου ανέρχεται αυτοτελώς στο 40%, ανεξαρτήτως οικονομικών στοιχείων του επενδυτή ή προβλέψεων εσόδων του επενδυτικού σχεδίου.

Η ποσόστωση του δανείου από τον πυλώνα υπολογίζεται ανεξαρτήτως προϋπολογισμού ΕΣ, εφόσον τεκμαίρεται η ύπαρξη υφιστάμενης εξαγωγικής δραστηριότητας του επενδυτή ή εναλλακτικά η πρόβλεψη προϋπολογισμού εξαγωγών στο ΕΣ. Το ποσοστό της εξαγωγικής δραστηριότητας (υφιστάμενης ή προβλεπόμενης) καθορίζει την ποσόστωση του δανείου ΤΑΑ.

7. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΕΣ ΜΕ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Το ΕΣ αξιολογείται ως προς τη συμβατότητα με το πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων. Καταρχήν εξετάζεται εάν το ζητούμενο επιτόκιο από το ΕΣ **είναι ίσο ή μεγαλύτερο από το επιτόκιο αναφοράς** (reference rate) της επένδυσης, όπως ορίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής (2008 / C 14/02). Στην περίπτωση αυτή, σύμφωνα με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων, **το δάνειο του ΤΑΑ δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση και ολοκληρώνεται θετικά η αξιολόγηση** συμβατότητας του ΕΣ ως προς τις κρατικές ενισχύσεις.

Στην περίπτωση όπου το ζητούμενο επιτόκιο **είναι μικρότερο του επιτοκίου αναφοράς**, τότε το δάνειο του **ΤΑΑ αποτελεί κρατική ενίσχυση**. Σε αυτή την περίπτωση εξετάζονται οι επιλέξιμες δαπάνες προς χρηματοδότηση από το ΤΑΑ, ως προς την επιλεξιμότητα τους από το πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων που αιτείται ο επενδυτής (De Minimis ή ΓΑΚ). Οι επιλέξιμες δαπάνες των οποίων η ενίσχυση είναι συμβατή με το πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων χαρακτηρίζονται ως ενισχυόμενες δαπάνες και περιλαμβάνονται στον ενισχυόμενο προϋπολογισμό του δανείου του ΤΑΑ. Εφόσον οι επιλέξιμες δαπάνες προς χρηματοδότηση από το ΤΑΑ δεν είναι συμβατές με το πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων χαρακτηρίζονται ως μη ενισχυόμενες και δεν περιλαμβάνονται στον ενισχυόμενο προϋπολογισμό του δανείου του ΤΑΑ.

Ανάλογα με το πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων, υπολογίζεται η μέγιστη κρατική ενίσχυση που αναλογεί στις ενισχυόμενες δαπάνες του ΕΣ.

Με βάση τον ενισχυόμενο προϋπολογισμό του δανείου του ΤΑΑ, καθώς και τις επιλέξιμες ποσοστώσεις δανείου, υπολογίζεται το κεφάλαιο του δανείου του ΤΑΑ. Με βάση το κεφάλαιο του δανείου ΤΑΑ υπολογίζεται το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης που προκύπτει από το ζητούμενο επιτόκιο και τη διάρκεια του δανείου ΤΑΑ.

Ελέγχεται εάν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης του δανείου ΤΑΑ ξεπερνά τη μέγιστη κρατική ενίσχυση των ενισχυόμενων δαπανών, εάν δεν το ξεπερνά, η κρατική ενίσχυση κρίνεται ως συμβατή με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων και ολοκληρώνεται η αξιολόγηση.

Εφόσον το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης του δανείου ΤΑΑ ξεπερνά τη μέγιστη κρατική ενίσχυση των ενισχυόμενων δαπανών, τότε υπολογίζεται η ελάχιστη τιμή του επιτοκίου του δανείου ΤΑΑ με την οποία το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης είναι ίσο με τη μέγιστη κρατική ενίσχυση των ενισχυόμενων δαπανών. Στην περίπτωση αυτή, η ζητούμενη κρατική ενίσχυση κρίνεται ως μη συμβατή με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων, κοινοποιείται η ασυμβατότητα στο ΤΙ μαζί με την ελάχιστη τιμή του επιτοκίου του δανείου του ΤΑΑ με την οποία η ενίσχυση δύναται να είναι συμβατή με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων. Στην περίπτωση αυτή το ΕΣ δύναται να επαναξιολογηθεί, εφόσον:

- α. ζητηθεί από τον επενδυτή επιτόκιο ίσο με την ελάχιστη τιμή του επιτοκίου του δανείου του ΤΑΑ με την οποία η ενίσχυση δύναται να είναι συμβατή με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων,
- β. αναπροσαρμοσθεί η τιμή του επιτοκίου αναφοράς (βελτίωση βαθμολογίας επενδυτή ή βελτίωση εξασφαλίσεων) με την οποία η ενίσχυση δύναται να είναι συμβατή με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Υπαρξη κρατικής ενίσχυσης

Το ΤΙ στην προέγκριση που παρέχει, περιγράφει το χρηματοδοτικό σχήμα της επένδυσης. Στο σκέλος της χρηματοδότησης από το δάνειο του ΤΑΑ γίνεται σαφής αναφορά στο ζητούμενο επιτόκιο του δανείου του ΤΑΑ και υπολογίζεται το ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που ζητείται για το έργο, σύμφωνα τη μέθοδο μέτρησης του ισοδύναμου επιχορήγησης της ενίσχυσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η συμμόρφωση με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων πραγματοποιείται, όσον αφορά τα εργαλεία του δανειακού προγράμματος του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), πραγματοποιείται στην ακόλουθη βάση:

- α. Τα δάνεια του ΤΑΑ με επιτόκια pari-passu με Διεθνείς Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση, όταν τα επιτόκια του δανείου του ΤΑΑ είναι τα ίδια ή μεγαλύτερα με τα επιτόκια των ΔΧΙ ή τα επιτόκια αναφοράς, όπως ορίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής (2008/C14/02).
- β. Τα δάνεια του ΤΑΑ με χαμηλότερα επιτόκια από τα επιτόκια αναφοράς, όπως ορίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής (2008 / C 14/02), θεωρούνται κρατικά επιδοτούμενα δάνεια. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Ενίσχυσης (ΑΙΕ) υπολογίζεται και περιορίζεται βάσει των σχετικών ανώτατων ορίων ενίσχυσης του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού (ΓΑΚ) 2014/651.

Τα δάνεια του ΤΑΑ χρησιμοποιούν ως νομική βάση για την αξιολόγηση της συμβατότητας με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, εναλλακτικά:

1. τον κανονισμό De Minimis, Για τον υπολογισμό της ενίσχυσης, χρησιμοποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 4 παράγραφος 3 του Κανονισμού De Minimis 2013/1407 και η Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αναθεώρηση της μεθόδου καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης (2008 / C 14/02).
2. τον ΓΑΚ 651, μπορούν να εφαρμοστούν όλα τα άρθρα του ΓΑΚ που σχετίζονται με τους στρατηγικούς πυλώνες των δανείων του ΤΑΑ. Για τον υπολογισμό της ενίσχυσης, χρησιμοποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 5 παράγραφος 2 στοιχείο β) του ΓΑΚ 2014/651 και η Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αναθεώρηση της μεθόδου καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης (2008 / C 14/02).

Υπολογισμός του ΑΙΕ όταν το επιτόκιο του δανείου του ΤΑΑ είναι χαμηλότερο από το επιτόκιο αναφοράς

Στο επίπεδο των δανειοληπτών, υπάρχει κρατική ενίσχυση εάν το επιτόκιο που εφαρμόζεται στα κεφάλαια του RRF που παρέχονται μέσω δανείων του ΤΑΑ είναι χαμηλότερο από το επιτόκιο αναφοράς, όπως ορίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής (2008 / C 14/02). Σε αυτήν την περίπτωση, η διαφορά μεταξύ του συνολικού τόκου που πρέπει να καταβληθεί (σε καθαρή παρούσα αξία) για ένα δάνειο του ΤΑΑ και για ένα δάνειο αναφοράς, με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο αναφοράς, είναι το ποσό του ΑΙΕ, όπως φαίνεται παρακάτω:

$$GGE = TILF_{NPV} - TIBL_{NPV}$$

Όπου: **GGE** είναι το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Ενίσχυσης (Gross Grant Equivalent), κατά τον χρόνο υπογραφής της δανειακής σύμβασης

TILF_{NPV} είναι ο συνολικός τόκος του δανείου του ΤΑΑ σε Καθαρή Παρούσα Αξία (η ΚΠΑ υπολογίζεται με προεξοφλητικό επιτόκιο ίσο με το βασικό επιτόκιο συν 100 μονάδες βάσης)

TIBL_{NPV} είναι ο συνολικός τόκος του δανείου αναφοράς (benchmark loan) σε Καθαρή Παρούσα Αξία (η ΚΠΑ υπολογίζεται με προεξοφλητικό επιτόκιο ίσο με το βασικό επιτόκιο συν 100 μονάδες βάσης). Το επιτόκιο του δανείου αναφοράς είναι το επιτόκιο αναφοράς που ορίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής (2008 / C 14/02).

Σε περίπτωση που το TILF_{NPV} είναι ίσο ή μεγαλύτερο του TIBL_{NPV} τότε δεν θεωρείται ότι υφίσταται κρατική ενίσχυση στο δάνειο του ΤΑΑ.

Υπολογισμός του επιτοκίου αναφοράς

Το επιτόκιο αναφοράς του δανείου αναφοράς (benchmark loan) καθορίζεται με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τα επιτόκια αναφοράς (2008 / C 14/02). Το επιτόκιο αναφοράς υπολογίζεται με βάση το Βασικό Επιτόκιο της χώρας συν τα παρακάτω περιθώρια, που θα εφαρμόζονται ανάλογα με τη βαθμολογία της οικείας επιχείρησης και τις παρεχόμενες εξασφαλίσεις.

Δανειακά περιθώρια σε μονάδες βάσης		Εξασφαλίσεις		
		Υψηλές	Συνήθεις	Χαμηλές
Κατηγορία βαθμολογίας				
Υψηλή	AAA-A	60	75	100
Καλή	BBB	75	100	220
Ικανοποιητική	BB	100	220	400
Χαμηλή	B	220	400	650
Κακή / Οικονομικές δυσχέρειες	CCC και κάτω	400	650	1000

Ωστόσο, η Ανακοίνωση προβλέπει ότι «Για δανειολήπτες που δεν έχουν πιστωτικό ιστορικό ή βαθμολογία που βασίζεται στον ισολογισμό, όπως ορισμένες εταιρείες ειδικού σκοπού ή επιχειρήσεις στη φάση της εκκίνησης (start-ups), το βασικό επιτόκιο πρέπει να προσαυξάνεται κατά τουλάχιστον 400 μονάδες βάσης (ανάλογα με τις παρεχόμενες εξασφαλίσεις) και το περιθώριο δεν μπορεί ποτέ να είναι χαμηλότερο από εκείνο που θα εφαρμοζόταν για τη μητρική επιχείρηση». Σε περίπτωση εταιρειών ειδικού σκοπού (SPVs) (συνήθως δημιουργούνται για παραχωρήσεις / έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας κ.λπ.), που δεν έχουν πιστωτικό ιστορικό / βαθμολογία, η αύξηση 400 μονάδων βάσης στο καθορισμένο επιτόκιο αναφοράς έχει αποδειχθεί ότι οδηγεί σε επιτόκιο υψηλότερο από το επιτόκιο της αγοράς. Θεωρούμε επομένως για αυτές τις συγκεκριμένες περιπτώσεις το επιτόκιο της αγοράς, όπως θα καθοριστεί από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με βάση την αξιολόγηση του SPV.

Σημειώνεται ότι στην περίπτωση δανείων μειωμένης εξασφάλισης (δηλ. δάνεια όπου υπάρχει συνδυασμός με χρηματοδότηση από ΔΧΙ βάσει κρατικής εγγύησης), η κατηγορία βαθμολογίας πέφτει κατά μία βαθμίδα ώστε να αντικατοπτρίζεται ο υψηλότερος κίνδυνος υπαγωγής του δανείου στο καθεστώς μειωμένης εξασφάλισης σε σχέση με την υπαγωγή σε καθεστώς κύριου χρέους.

Ως συνήθεις εξασφαλίσεις νοείται το επίπεδο των εξασφαλίσεων που απαιτείται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για την εγγύηση των δανείων τους. Το επίπεδο των εξασφαλίσεων μπορεί να μετρηθεί ως ζημία σε περίπτωση αθέτησης υποχρεώσεων (ZAY), η οποία είναι το αναμενόμενο ποσοστό ζημίας σε σχέση με την έκθεση του οφειλέτη, λαμβάνοντας υπόψη τα ανακτήσιμα ποσά από τις εξασφαλίσεις και το ενεργητικό της πτωχευτικής περιουσίας. Κατά συνέπεια, η ZAY είναι αντιστρόφως ανάλογη της ποιότητας των εξασφαλίσεων. Στην Ανακοίνωση, θεωρείται ότι «υψηλές» εξασφαλίσεις σημαίνουν ZAY κατώτερη ή ίση με το 30 %, «συνήθεις» εξασφαλίσεις, ZAY μεταξύ 31 % και 59 % και «χαμηλές» εξασφαλίσεις, ZAY υψηλότερη ή ίση με το 60 %.